

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

24.02.2021 № 18-486

На № _____ від _____

Генеральному прокуророві
Венедіктовій І. В.

Щодо повідомлення про ознаки
кримінальних правопорушень

Шановна Ірино Валентинівно!

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 4, 7, 15 Закону України «Про Рахункову палату», Плану роботи Рахункової палати на 2020 рік проведено аудит ефективності використання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб.

На виконання вимог статті 41 Закону України «Про Рахункову палату» інформуємо про виявлені ознаки кримінальних правопорушень, передбачених статтями 190 «Шахрайство» у діях окремих заявників з отримання грошової компенсації та осіб, пов'язаних з ними родинним зв'язком, та 367 «Службова недбалість» Кримінального кодексу України (далі – ККУ), у діях службових осіб виконавчих комітетів Бердичівської, Броварської, Горішньоплавнівської, Львівської, Полтавської міських рад, Печерської районної у м. Києві державної адміністрації, департаменту соціального захисту населення та питань АТО виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Полтавської області, департаменту соціальної політики Дніпровської міської ради, управління праці та соціального захисту населення Печерської районної в місті Києві державної адміністрації, управління соціального захисту населення Києво-Святошинської районної державної адміністрації, управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради, управління соціального захисту населення Броварської райдержадміністрації, управління соціального захисту населення виконавчого комітету Київської районної у м. Полтаві ради, управління соціального захисту населення виконавчого комітету Шевченківської районної у м. Полтаві ради.

1. Безпідставне взяття громадян на квартирний облік

Окремими виконавчими органами місцевих рад, місцевими державними адміністраціями при прийнятті рішень про взяття громадян на квартирний облік та їх подальшого перебування на ньому недотримано вимог Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР, затверджених постановою Ради Міністрів УРСР та Української республіканської ради професійних спілок від 11.12.1984 № 470

(далі – Правила № 470). У зв'язку з цим, ветеранам війни, які не належали до тих, що потребують поліпшення житлових умов, призначено грошову компенсацію на суму **9390,0 тис. грн**, з яких використано на придбання житла **4260,0 тис. грн**, чим завдано матеріальної шкоди (збитків) державі.

- Так, рішенням виконавчого комітету Полтавської міської ради від 18.12.2019 на квартирний облік взято гр. К., учасника АТО/ООС, зі складом сім'ї з 4 осіб (заявник, дружина та двоє дітей), який спільно з сім'єю, батьком, матір'ю та сестрою проживають у м. Полтава в квартирі загальною площею 49,9 кв. м, житловою площею 26,7 кв. м (квартира № 1). Підставою для взяття на облік визначено забезпеченість жилою площею нижче встановленого рівня. Перед постановкою на облік заявник реєструє в квартирі № 1 свою дружину, двох дітей та свою матір (сам заявник зареєстрований у цій квартирі з 01.10.1977).

При цьому згідно з даними Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно гр. К. до липня 2019 року була одноосібним власником трикімнатної квартири у м. Полтава житловою площею 47,7 кв. м (квартира № 2) та за чотири місяці до дати подання заяви про взяття на квартирний облік позбулась права власності на неї.

Таким чином, дружиною заявника здійснено у 2019 році відчуження¹ достатньої для проживання квартири (у розрахунку на одну особу в сім'ї – 11,92 кв. м) та, як наслідок, рішення виконавчого комітету Полтавської міської ради в частині взяття заявника та його сім'ї на квартирний облік винесено всупереч пункту 17 Правил № 470, відповідно до якого громадяни, які здійснили відчуження придатного і достатнього за розміром житла, не беруться на квартирний облік протягом 5 років з моменту погіршення житлових умов.

Слід зазначити, що відповідно до акта перевірки житлових умов, на підставі якого винесено рішення про взяття осіб на квартирний облік, одним із членів комісії був представник громадської організації, яку на той момент очолював заявник.

Таким чином, у діях посадових осіб виконавчого комітету Полтавської міської ради вбачаються ознаки кримінальних правопорушень, передбачених статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

На дату проведення аудиту (лютий 2020 року) заявнику призначено, але не виплачено грошову компенсацію в сумі **1561,82 тис. гривень**.

- Рішенням виконавчого комітету Броварської міської ради 10.01.2017 взято на квартирний облік гр. М., учасника АТО/ООС, як проживаючого у гуртожитку. При цьому за 3 місяці до подання заяви про взяття на квартирний облік вказаний громадянин дарує ¼ частини належної йому квартири (9,88 кв. м) у м. Бровари своїм донькам. Таким чином, заявником у 2016 році здійснено відчуження достатньої для проживання квартири та, як наслідок, рішення виконавчого комітету Броварської міської ради в частині взяття

¹ Відповідно до термінологічного словника інформаційно-аналітичної системи ЛІГА:ЗАКОН відчуження майна трактується як передача майна у власність іншій особі. Розрізняють **відчуження майна платне** (купівля-продаж) і **безоплатне (дарування)**. Згідно з ПКУ відчуженням майна вважаються будь-які дії платника податків, унаслідок яких такий платник податків у порядку, передбаченому законом, **втрачає право власності на майно**, що належить такому платнику податків, або право користування, зокрема, природними ресурсами, що у визначеному законодавством порядку надані йому в користування.

заявника на квартирний облік винесено всупереч пункту 17 Правил № 470, відповідно до якого громадяни, які здійснили відчуження придатного і достатнього за розміром житла, не беруться на квартирний облік протягом 5 років з моменту погіршення житлових умов.

Таким чином, у діях посадових осіб виконавчого комітету Броварської міської ради вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У 2017 році вказаним громадянином, як таким, що перебуває на квартирному обліку, отримано грошову компенсацію в сумі **708,8 тис. грн.** за рахунок якої ним придбано квартиру загальною площею 39,5 кв. метрів.

- Іншим рішенням виконавчого комітету Броварської міської ради від 07.03.2017 взято на квартирний облік гр. М., учасника АТО/ООС як такого, що забезпечений житловою площею нижче встановленого рівня. Водночас за 4 роки і 3 місяці до взяття громадянина на квартирний облік ним подарована своїй дружині власна квартира у м. Бровари загальною площею 52 кв. метрів.

Отже, виконавчим комітетом Броварської міської ради у порушення вимог пункту 17 Правил № 470 взято на квартирний облік гр. М. на 9 місяців раніше від дозволених термінів.

Таким чином, у діях посадових осіб виконавчого комітету Броварської міської ради вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

Відповідно до рішення комісії при Броварській міській раді від 18.05.2017 йому призначено, як такому, що потребує поліпшення житлових умов, грошову компенсацію, за рахунок якої ним 21.11.2017 придбано квартиру загальною площею 45,6 кв. м вартістю **939,6 тис. гривень.**

- Також рішенням виконавчого комітету Броварської міської ради від 03.11.2015 взято на квартирний облік учасника бойових дій гр. Т. разом із сім'єю, як такого, що проживає за договором оренди квартири в м. Бровари житловою площею 47 кв. метрів. При цьому зазначений договір укладений заявником із рідним дядьком (квартира належить вказаному громадянину на правах власності) терміном на 1 рік з 28.08.2015. На момент укладання договору гр. Т. зареєстрований за вказаною адресою з 02.12.2014. Через два роки (24.10.2016) власником цієї квартири стає мати заявника, в якій реєструються його дружина і син.

Отже, виконавчим комітетом Броварської міської ради у порушення вимог пункту 13 Правил № 470, відповідно до якого потребуючими поліпшення житлових умов визнаються громадяни, які проживають не менше 5 років за договором найму (оренди) в будинках (квартирах), що належать громадянам на праві приватної власності, взято на облік особу, яка проживала за договором оренди менше допустимого терміну (лише 2 місяці). Крім того, в порушення вимог пунктів 26 і 28 Правил № 470 виконавчим комітетом не знято з квартирної обліку заявника з сім'єю, як такого, що поліпшив житлові умови (з 24.10.2016), оскільки фактично на одного члена сім'ї у зареєстрованій квартирі припадає 11,75 кв. метра.

Таким чином, у діях посадових осіб виконавчого комітету Броварської міської ради вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У 2019 році вказаному громадянину призначена грошова компенсація в сумі **1352,4 тис. грн**, яка на момент проведення аудиту (серпень 2020 року) не виплачена.

- Розпорядженням голови Печерської районної у місті Києві держадміністрації від 04.11.2009 взято на квартирний облік гр. Ч., УБД на території інших держав, зі складом сім'ї 5 осіб (заявник, дружина, донька, сестра, племінник), як такого, що забезпечений житловою площею нижче встановленого рівня. На дату взяття гр. Ч. на квартирний облік у його власності перебувала двокімнатна квартира загальною площею 43,9 кв. м, житловою 28,4 кв. м, розміщена в Печерському районі м. Києва, придбана ним у 2002 році. Слід зазначити, що за 5 років до взяття на квартирний облік дружиною заявника продано трикімнатну квартиру загальною площею 72,3 кв. м, розташовану в Оболонському районі м. Києва.

У 2017 році гр. Ч. придбає квартиру в Печерському районі м. Києва загальною площею 59 кв. м, житловою площею 15,5 кв. м, тобто, починаючи з 2017 року, рівень забезпечення заявника та членів його сім'ї, які перебувають на квартирному обліку, становить 8,78 кв. метрів.

У пункті 26 Правил № 470 передбачено, що громадяни знімаються з квартирної обліку у випадку поліпшення житлових умов, внаслідок яких відпали підстави для надання іншого жилого приміщення, а у пункті 13 цих правил зазначено, що потребує поліпшення житлових умов визнаються громадяни, які забезпечені жилою площею нижче за встановлений рівень.

Відповідно до пункту 2 постанови виконавчого комітету Київської міської ради народних депутатів президії Київської міської ради профспілок від 15.07.1985 № 582 «Про порядок застосування у м. Києві Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР» потребує поліпшення житлових умов визнаються громадяни, які мають жилу площу до 7,5 кв. м включно на кожного члена родини.

Водночас головою Печерської районної у місті Києві держадміністрації в порушення вимог пунктів 26 і 28 Правил № 470 не знято з квартирної обліку гр. Ч. із сім'єю, як такого, що поліпшив житлові умови, внаслідок якого зникли підстави для надання іншого жилого приміщення.

Таким чином, у діях посадових осіб Печерської районної у м. Києві державної адміністрації вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У результаті цього, комісією при Печерській районній у місті Києві держадміністрації 23.12.2019 визначено гр. Ч. грошову компенсацію в сумі **2215,8 тис. грн**, яку на момент проведення аудиту (лютий 2020 року) не виплачено.

- Рішенням виконавчого комітету Бердичівської міської ради Житомирської області від 21.08.2015 взято на квартирний облік гр. Б., учасника АТО/ООС, як такого, що забезпечений житловою площею нижче визначеного рівня. Водночас встановлено, що за 1 місяць до взяття на квартирний облік заявником відчужено (подаровано) власному батькові $\frac{1}{4}$ частини (9,1 кв. м) своєї квартири, яка розміщується у м. Бердичів, загальною жилою площею 36,5 кв. метрів.

Таким чином, заявником здійснено відчуження достатньої для проживання площі приміщення та, як наслідок, рішення виконавчого комітету Бердичівської міської ради в частині взяття гр. Б. на квартирний облік винесено всупереч пункту 17 Правил № 470.

Отже, у діях посадових осіб виконавчого комітету Бердичівської міської ради вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У грудні 2018 року вказаному громадянину, як такому, що перебуває на квартирному обліку, призначено грошову компенсацію в сумі **613,2 тис. грн**, за рахунок якої ним у 2019 року придбано квартиру загальною площею 66,2 кв. м, та оформлено на неї право власності. При цьому станом на березень 2020 року вказана квартира у власності заявника відсутня, натомість перебуває у власності житловий будинок загальною площею 98,3 кв. метрів.

- Рішенням виконавчого комітету Бердичівської міської ради від 28.12.2015 взято на квартирний облік гр. Г., учасника АТО/ООС, у складі сім'ї з чотирьох осіб, як такого, що забезпечений житловою площею нижче встановленого рівня. Водночас встановлено, що у власності заявника на момент взяття на квартирний облік перебувало $\frac{3}{4}$ частини будинку, розташованого у м. Бердичів, загальною площею 93,1 кв. м, житловою площею 73,7 кв. м, в якій було зареєстровано та проживало всього 7 осіб (заявник, двоє його дітей та четверо онуків). Тобто забезпеченість житловою площею на одного члена сім'ї становила 10,5 кв. метрів. Фактично для міста Бердичів забезпеченість жилою площею визначено на рівні не нижче 6 кв. метрів.²

Таким чином, на момент взяття заявника на квартирний облік він був забезпечений жилою площею вище встановлено рівня, як наслідок, рішення виконавчого комітету Бердичівської міської ради в частині взяття заявника на квартирний облік винесено всупереч пункту 17 Правил № 470.

Отже, у діях посадових осіб виконавчого комітету Бердичівської міської ради вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У березні 2019 року вказаному громадянину, як такому, що перебуває на квартирному обліку, призначено грошову компенсацію в сумі **619,3 тис. грн**, за рахунок якої ним у вересні 2019 року придбано у м. Бердичів квартиру загальною площею 60,1 кв. метрів.

- Рішенням виконавчого комітету Горішньоплавнівської міської ради від 26.11.2013 взято на квартирний облік гр. Л. зі складом сім'ї з чотирьох осіб (заявник, дружина і двоє дітей), як такого, що проживає в гуртожитку. Водночас виконавчим комітетом в порушення вимог пунктів 26 і 28 Правил № 470 не знято з травня 2016 року вказаного громадянина з квартирною обліку, яким поліпшено житлові умови, а саме, 24.09.2015 ним

² У постанові виконкому Житомирської обласної ради та президії обласної ради професійних спілок від 07.01.1985 «Щодо ведення обліку громадян, що потребують покращення житлових умов та виділення їм житлових приміщень в області» визначено, що особами, які потребують покращення житлових умов, визнаються громадяни, що забезпечені житловою площею нижче мінімального розміру 6 кв. м на кожного члена сім'ї.

приватизовано кімнату в гуртожитку, який розміщується в місті Горішні Плавні, житловою площею 18,6 кв. м, та 05.05.2016 дружиною придбано в цьому місті квартиру житловою площею 29,21 кв. метрів.

Отже, за наявності у власності членів сім'ї гр. Л., з якими він перебував на квартирному обліку, нерухомого майна житловою площею 47,81 кв. м (11,95 кв. м на одну особу), що майже вдвічі перевищує встановлений в Полтавській області мінімальний розмір для прийняття на квартирний облік з метою покращення житлових умов (6 кв. м³), виконавчим комітетом залишено вказаного громадянина та членів його сім'ї на квартирному обліку.

Отже, у діях посадових осіб виконавчого комітету Горішньоплавнівської міської ради вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У березні 2019 року гр. Л. призначено грошову компенсацію, за рахунок якої ним придбано квартиру загальною площею 60,8 кв. м вартістю **619,1 тис. гривень.**

- Аналогічно рішенням виконавчого комітету Горішньоплавнівської міської ради від 22.09.2015 взято на квартирний облік гр. М. зі складом сім'ї з чотирьох осіб (заявник, дружина і двоє дітей), як такого, що проживає в гуртожитку. Водночас виконавчим комітетом в порушення вимог пунктів 26 і 28 Правил № 470 не знято з липня 2018 року вказаного громадянина з квартирної обліку, яким поліпшено житлові умови, а саме: 12.05.2017 ним приватизовано кімнату в гуртожитку, який розміщується в місті Горішні Плавні, житловою площею 16,8 кв. м, та 20.07.2018 дружиною придбано у цьому місті квартиру житловою площею 41,23 кв. метрів.

Отже, за наявності у власності членів сім'ї гр. М., з якими він перебував на квартирному обліку, нерухомого майна житловою площею 58,03 кв. м (14,5 кв. м на одну особу), що більше ніж вдвічі перевищує встановлений в Полтавській області її мінімальний розмір (6 кв. м), виконавчим комітетом залишено вказаного громадянина та членів його сім'ї на квартирному обліку.

Таким чином, у діях посадових осіб виконавчого комітету Горішньоплавнівської міської ради вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У вересні 2019 року гр. М. призначено грошову компенсацію, за рахунок якої ним придбано квартиру загальною площею 65,6 кв. м вартістю **760,0 тис. гривень.**

2. Неправомірний перегляд розміру грошової компенсації

Відповідно до пункту 6 Порядку виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення деяким категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 № 719 (далі – Порядок виплати № 719) (у редакції постанови Кабінету

³ У постанові виконкому обласної Ради народних депутатів та Президіуму обласної Ради професійних союзів від 25.12.1984 № 510 «Про правила обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов та надання їм житлових приміщень в Українській РСР визначено мінімальний рівень жилої площі в м. Комсомольськ» визначено, що особами, які потребують покращення житлових умов, визнаються громадяни, що забезпечені житловою площею нижче мінімального розміру 6 кв. м на кожного члена сім'ї.

Міністрів України від 13.03.2019 № 207), до повноважень комісії належить, зокрема, прийняття рішення про призначення або відмову в призначенні грошової компенсації. Змінами, внесеними до пункту 6 цього порядку (постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2020 № 353), які набрали чинності з 14.05.2020, повноваження комісії доповнено переглядом рішення про призначення грошової компенсації за нововиявленими обставинами (у разі зміни у складі сім'ї, зміни показників опосередкованої вартості спорудження житла тощо).

Відповідно до пункту 20 Порядку виплати № 719 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 06.05.2020 № 353) розмір грошової компенсації підлягає перерахунку у зв'язку із зміною складових формули, за якою розраховується грошова компенсація, якщо грошова компенсація не виплачена чи виплачена не у повному обсязі. До таких складових належить, зокрема, кількість членів сім'ї заявника та кількість членів сім'ї особи, яка загинула (пропала безвісти), померла.

До внесених змін (до 14.05.2020) єдиною умовою для перерахунку комісією розміру грошової компенсації, яка не виплачена чи виплачена не у повному обсязі, була зміна опосередкованої вартості спорудження 1 кв. м загальної площі житла.

Отже, у 2017–2020 роках (до 14.05.2020) комісії відповідно до положень Порядку виплати № 719 не мали права переглядати рішення про призначення грошової компенсації, крім випадків зміни розміру грошової компенсації у зв'язку зі зміною опосередкованої вартості спорудження житла.

Встановлено, що комісією, створеною відповідно до розпорядження голови Печерської районної у м. Києві держадміністрації, 16.01.2018 призначено гр. К. грошову компенсацію. Розрахунок проведено з урахуванням заявника, його дружини і сина, які перебували разом з ним на квартирному обліку. Через 6 місяців за зверненням заявника комісією неправомірно скасовується попереднє рішення та приймається 02.07.2018 нове рішення, відповідно до якого компенсація призначається на нових умовах, а саме, з урахуванням отримання дружиною заявника 07.03.2018 II групи інвалідності, чим збільшено належну для отримання площу приміщення на 10 кв. м та розмір грошової компенсації на **228,3 тис. гривень**.

Довідково. Встановлена в пункті 20 Порядку виплати № 719 формула визначення розміру грошової компенсації передбачає збільшення на 13,65 кв. м належного для отримання житла на кожного члена сім'ї заявника та на 10 кв. м на кожного члена сім'ї заявника, який має інвалідність. Отже, будь-які зміни кількості членів сім'ї (одруження, усиновлення, народження дітей, включення до складу сім'ї батьків), а також отримання інвалідності членом сім'ї збільшує розмір належної для отримання площі приміщення та відповідно розмір грошової компенсації.

У 2018 році за рахунок отриманої грошової компенсації гр. К. придбано у м. Києві квартиру площею 95 кв. м за ціною 1884,1 тис. гривень.

Таким чином, у діях посадових осіб вказаного органу вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

Цією ж комісією 18.06.2019 призначено гр. П. грошову компенсацію. До розрахунку взято тільки заявника. Інших документів, щодо наявності у нього членів сім'ї, заявником не надано. На момент обстеження матеріально-побутових умов комісією зафіксовано, що заявник проживав один. Через 6

місяців (10.12.2019) за зверненням заявника комісією неправомірно скасовується попереднє рішення і призначається компенсація на нових умовах, а саме, з урахуванням реєстрації з грудня 2019 року за місцем проживання заявника матері та взяття її на квартирний облік разом із сином, чим збільшено кількість членів сім'ї. Це призвело до збільшення належної для отримання площі приміщення на 13,65 кв. м та розміру грошової компенсації на **351,0 тис. гривень**. На дату проведення аудиту (14.02.2019) компенсація не виплачена.

Також 10.09.2018 цією комісією призначено гр. Г. грошову компенсацію. До розрахунку включено заявника та його дружину. Майже через рік (16.07.2019) комісією неправомірно скасовується попереднє рішення та призначається розмір грошової компенсації на нових умовах (з урахуванням включення до розрахунку неодруженого сина, який навчається в закладі вищої освіти, у зв'язку з тим, що відповідно до змін, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2019 № 207 до абзацу шостого пункту 21 Порядку виплати № 719, син став належати до членів сім'ї). На дату прийняття першого рішення про призначення грошової компенсації син не належав до членів сім'ї, які включаються у розрахунок, оскільки на момент подання заяви досяг повноліття. У результаті такого рішення розмір грошової компенсації збільшився на **330,8 тис. гривень**.

За рахунок отриманої грошової компенсації заявником придбано майнові права на квартиру площею 93,42 кв. м за ціною 2088,0 тис. гривень.

Таким чином, у діях посадових осіб вказаного органу вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

У м. Львові комісією, створеною відповідно до розпорядження Львівського міського голови від 01.11.2016 № 583, призначено 21.02.2019 гр. Л. грошову компенсацію. До розрахунку включено заявника, його дружину та доньку.

Через 10 місяців комісією неправомірно скасовується попереднє рішення та призначається розмір грошової компенсації на нових умовах (з урахуванням включення до розрахунку неодружених сина та доньки, які навчаються в закладі вищої освіти, у зв'язку з тим, що відповідно до змін, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 до абзацу шостого пункту 19 Порядку виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 280 (далі – Порядок виплати № 280), син і донька стали належати до членів сім'ї). На дату прийняття першого рішення про призначення грошової компенсації син і донька не належали до членів сім'ї, які включаються у розрахунок, оскільки на момент подання заяви досягли повноліття. У результаті такого рішення розмір грошової компенсації збільшився на **693,2 тис. гривень**. На момент проведення аудиту (лютий 2020 року) кошти не виплачено.

3. Неправомірне включення до розміру грошової компенсації додаткових витрат

У Порядку та умовах надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі

приміщення для деяких категорій осіб, які брали участь в Революції Гідності, а також членів їх сімей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 206, Порядку та умовах надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 214, Порядку та умовах надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 280, та Порядку та умовах надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 № 719, передбачено включення до розрахунку розміру грошової компенсації витрат (гривень), пов'язаних з купівлею, оформленням права власності на житло та сплатою передбачених законом податків і зборів. Перелік цих витрат у відповідних нормативних актах не визначено. У результаті окремими комісіями включалися до розміру грошової компенсації витрати, які заявник не повинен сплачувати, зокрема, держмито у розмірі 1 відс., збір на обов'язкове пенсійне страхування з операцій купівлі-продажу, податок з доходу від продажу нерухомості.

Так, у Київській області окремими районними та міськими комісіями⁴ у 2017–2019 роках неправомірно включено до розміру грошової компенсації більше ніж 100 заявникам витрати на сплату до пенсійного фонду, державного мита та податку з доходів фізичних осіб на загальну суму **3060,0 тис. грн**, з яких 124,4 тис. грн повернуто у зв'язку з відсутністю відповідних зобов'язань та 1374,0 тис. грн було виключено з розрахунку за результатами аудиту. У результаті безпідставно витрачено 1561,6 тис. грн, з яких **782,3 тис. грн** (держмито, податок з доходу від продажу нерухомості, військовий збір), сплачені ветеранами війни замість продавців об'єктів нерухомості, **751,5 тис. грн** (збір на обов'язкове пенсійне страхування з операцій купівлі-продажу) – зайво сплачені одержувачами грошової компенсації до державного бюджету.

Як наслідок, у діях посадових осіб зазначених районних та міських комісій вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

4. Непроведення перерахунку розміру грошової компенсації у зв'язку зі зміною опосередкованої вартості спорудження житла

Відповідно до порядків виплати грошової компенсації у разі зміни опосередкованої вартості спорудження 1 кв. метра загальної площі житла, визначеної Мінрегіоном після розрахунку комісією розміру грошової

⁴ Барішівський, Бориспільський, Бородянський, Броварський, Богуславський, Вишгородський, Іванківський, Києво-Святошинський, Згурівський, Обухівський, Сквирський, Таращанський, Яготинський райони, м. Біла Церква, Бориспіль, Васильків, Ірпінь, Обухів, Переяслав-Хмельницький, Ржищів, Славутич, Фастів.

компенсації, розмір грошової компенсації підлягає перерахунку комісією без звернення заявника за умови, що на день такої зміни грошова компенсація не виплачена чи виплачена не у повному обсязі.

Встановлено, що в порушення вимог пункту 19 Порядку виплати № 719, Порядку виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які брали участь в Революції Гідності, а також членів їх сімей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 206 (далі – Порядок виплати № 206), Порядку виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 214 (далі – Порядок виплати № 214), і пункту 17 Порядку виплати № 280 комісіями **не проведено перерахунки розмірів грошової компенсації 40 ветеранам війни**, у зв'язку з чим 38 із них, які придбали житло, та двоє, яким виплачено грошову компенсацію у 2017–2019 роках, недоотримали компенсацію на суму **2808,0 тис. гривень**⁵. Як наслідок, у діях посадових осіб зазначених комісій вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

Так, комісією при Кременчуцькій міській раді в порушення вимог підпункту 5 пункту 19 Порядку виплати № 719 у зв'язку зі зміною в грудні 2018 року⁶ опосередкованої вартості спорудження житла не проведено перерахунок розміру грошової компенсації, яка на день такої зміни не була виплачена, у результаті чого 10 учасників АТО/ООС недоотримали таку компенсацію в сумі **406,1 тис. грн**, або від 24,8 до 65 тис. грн кожен.

Основною причиною цієї ситуації є розподіл коштів грошової компенсації Міністерством відповідно до призначень комісії на дату подання такої потреби. У результаті тих коштів, які надходять безпосередньо на рахунки органів соціального захисту населення, недостатньо для виплати компенсації ветеранам війни з урахуванням щоквартального зростання опосередкованої вартості спорудження житла. Таким чином, ветерани війни погоджуються на компенсацію у нижчому розмірі, ніж взагалі не отримати.

5. Неврахування при визначенні обсягу грошової компенсації додаткової площі в розмірі 10 кв. метрів

Комісією при Львівській міській раді з недотриманням вимог пункту 6 Порядку виплати № 214 при визначенні розміру грошової компенсації для заявниці Г. (члена сім'ї УБД на території інших держав) 20.11.2018 не було

⁵ Управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради – 1176,8 тис. грн; управління соціального захисту населення Броварської райдержадміністрації – 419,9 тис. грн; департамент соціального захисту населення та питань АТО виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Полтавської області – 406,1 тис. грн; департамент соціальної політики Дніпровської міської ради – 394,4 тис. грн; управління соціального захисту населення виконавчого комітету Київської районної у м. Полтаві ради – 279,4 тис. грн; управління соціального захисту населення виконавчого комітету Шевченківської районної у м. Полтаві ради – 131,4 тис. гривень.

⁶ Відповідно до наказу Мінрегіону від 06.12.2018 № 335 опосередкована вартість спорудження житла станом на 01.10.2018 для Полтавської області становила 10536 грн за 1 кв. м, та яка збільшилася на 604 грн порівняно з вартістю станом на 01.01.2018 (наказ Мінрегіону від 01.03.2018 № 46 – 9932 гривні).

враховано одного з нормативів, передбачених підпунктом 4 пункту 19 Порядку виплати № 214, а саме, додаткових 10 кв. м жилої площі на кожного члена сім'ї заявника, який є особою з інвалідністю або дитиною з інвалідністю. Відповідно до матеріалів справи заявниця є особою з інвалідністю II групи загального захворювання безтерміново. У результаті, розмір грошової компенсації для гр. Г. було занижено на **206,24 тис. гривень**.⁷ Як наслідок, у діях посадових осіб відповідної комісії вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

За результатами аудиту комісією 24.02.2020 прийнято рішення про перерахунок гр. Г. грошової компенсації та врахування в розрахунок додаткових 10 кв. метрів.

6. Неправомірне відрахування з належної заявникам площі приміщень наявної у них жилої площі

В статті 48 Житлового кодексу Української РСР передбачено, що жила приміщення надається громадянам у межах норми жилої площі, але не менше розміру, який визначається Кабінетом Міністрів України і Федерацією професійних спілок України. При цьому враховується жила площа у жилому будинку (квартирі), що перебуває у приватній власності громадян, якщо ними не використані житлові чеки.

У 2017–2019 роках у Порядках виплати №№ 206, 214 і 719⁸ не було передбачено у формулі розрахунку розміру грошової компенсації зменшення норми жилої площі на кожного члена сім'ї заявника на жилу площу, яка перебуває у власності заявника або членів його сім'ї, які включені в розрахунок грошової компенсації. Починаючи з квітня–травня 2020 року таку норму ввели, у результаті чого розмір грошової компенсації став залежати від площі приміщення, яка перебуває у власності заявника та членів сім'ї.

Встановлено, що окремими комісіями в порушення вимог Порядків виплати №№ 206, 214 і 719 (до змін, внесених постановами Кабінету Міністрів України від 29.04.2020 №№ 320, 333 та від 06.05.2020 № 353) при визначенні розміру грошової компенсації для **18 заявників** відраховано з належної заявникам площі приміщень наявну у них площу, у результаті чого 11 з них, які придбали житло, недоотримали грошову компенсацію в сумі **2219,4 тис. гривень**.⁹ Іншим 7 особам, яким ще не виплачено грошову компенсацію, занижено розмір на **1400,6 тис. гривень**.¹⁰

Як наслідок, у діях посадових осіб зазначених комісій вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» ККУ.

⁷ Управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради.

⁸ До змін, внесених постановами Кабінету Міністрів України від 29.04.2020 №№ 320, 333 та від 06.05.2020 № 353.

⁹ Департамент соціальної політики Дніпровської міської ради – 1246,4 тис. грн; управління соціального захисту населення виконавчого комітету Шевченківської районної у м. Полтаві ради – 812,7 тис. грн; управління соціального захисту населення виконавчого комітету Київської районної у м. Полтаві ради – 160,3 тис. гривень.

¹⁰ Управління соціального захисту населення виконавчого комітету Київської районної у м. Полтаві ради – 519,5 тис. грн; управління соціального захисту населення виконавчого комітету Шевченківської районної у м. Полтаві ради – 881,1 тис. гривень.

Так, комісією при Дніпровській міській раді Дніпропетровської області 21.07.2017 призначено гр. Б. (матері загиблого учасника АТО/ООС, III групи інвалідності) грошову компенсацію у розмірі 504,8 тис. гривень. У порушення вимог пункту 20 Порядку виплати № 719 комісією при визначенні розміру грошової компенсації відраховано з належної заявнику площі площу приміщення, яка була у її власності (20,2 кв. м) на момент призначення компенсації, чим занижено розмір грошової компенсації на 355,7 тис. гривень. У результаті заявницею замість 860,5 тис. грн отримано грошову компенсацію в сумі 504,8 тис. грн, за рахунок яких нею 28.08.2017 придбано квартиру.

Слід зазначити, що під час аудиту в Мінветеранів встановлено декілька фактів відмінування комісіями з належної заявникам площі приміщень наявної в них площі **до набуття чинності нормативними актами щодо застосування таких правил**. Наприклад, в інформації щодо потреби в наданні грошової компенсації станом на 19.05.2020, поданій департаментом соціального захисту населення Волинської облдержадміністрації до міністерства, зазначено, що гр. Д. (департамент соціальної політики Луцької міської ради) загальну суму належної грошової компенсації визначено комісією 19.05.2020 в розмірі «нуль» гривень. Водночас цій громадянці вже було призначено компенсацію в сумі 885,9 тис. грн відповідно до рішення комісії від 15.11.2019, тобто до внесення відповідних змін до Порядку виплати № 214. Таким чином, гр. Д. незаконно позбавлено грошової компенсації.

Встановлено також факти недотримання органами соціального захисту населення норм законодавства при наданні згоди на придбання житла шляхом інвестування та контролю за станом оформлення права власності, чим створено умови для втрати майна на суму **1477,1 тис. гривень**.

Так, управлінням соціального захисту населення Києво-Святошинської райдержадміністрації відповідно до пункту 46 Порядку виплати № 719 не використано право вимагати від гр. Б. повернення коштів грошової компенсації до бюджету у зв'язку з неподанням ним інформаційної довідки протягом 30 календарних днів після закінчення строку дії (30.06.2018) укладеного з ТОВ «Крюківщина» договору купівлі-продажу майнових прав на квартиру від 19.10.2017 вартістю 854,8 тис. грн, з яких 657,5 тис. грн – кошти грошової компенсації.

Фактично орган соціального захисту населення лише через рік (29.08.2019) з дати спливу строку дії договору звернувся до заявника з вимогою про повернення коштів. У результаті за цей час гр. Б. 08.10.2019 укладає з ТОВ «Житловий комплекс «Нові жуляни» (провонаступник забудовника ТОВ «Крюківщина») додаткову угоду до договору майнових прав від 19.10.2017, відповідно до якої основний договір розірвано, та з ТОВ «Петровський квартал» договір на купівлю-продаж майнових прав на квартиру загальною площею 119,6 кв. м вартістю 1766,1 тис. гривень.

У додатковій угоді зазначено, що грошові кошти, сплачені за умовами основного договору, будуть зараховані в оплату іншого об'єкта (квартири), який буде надано ТОВ "Петровський квартал".

Майнові права на цю квартиру зареєстровані за гр. Б. 18.10.2019. Водночас вказана квартира придбана заявником в кредит (на умовах іпотеки), де розмір основного зобов'язання вказаний у сумі 1766,1 тис. грн, тобто на всю вартість квартири. Разом з тим документів, що підтверджують повернення

ТОВ «Крюківщина» гр. Б. сплачених коштів за купівлю майнових прав у сумі 854,8 тис. грн або зарахування коштів в оплату нового житла управлінням соціального захисту населення до аудиту не пред'явлено.

Управлінням соціального захисту населення Києво-Святошинської райдержадміністрації у 2018 році в порушення вимог пунктів 33 і 34 та абзацу другого пункту 45 Порядку виплати № 719 надано згоду на переказ коштів грошової компенсації в сумі 819,6 тис. грн із спеціального рахунку гр. С. на рахунок продавця ТОВ «АСПРО ГРУП» відповідно до договору купівлі-продажу майнових прав на квартиру, в якому не передбачена відповідальність забудовника за порушення строків введення в експлуатацію об'єкта нерухомості; не визначено строк виконання договору, а лише зазначено орієнтовний строк прийняття об'єкта в експлуатацію; стороною договору визначено лише заявника без дружини, на яку було розраховано грошову компенсацію.

7. Ознаки змови між заявниками та особами, пов'язаними родинним зв'язком, з метою отримання матеріальних благ

Через відсутність заборони щодо придбання житла у осіб, пов'язаних родинним зв'язком, окремими особами придбавалося житло у своїх батьків, що містить ознаки шахрайства.

У порядках виплати грошової компенсації передбачено, що протягом року з дня зарахування коштів грошової компенсації на спеціальний рахунок в уповноваженому банку заявники використовують призначену їм грошову компенсацію на придбання житла в прийнятих в експлуатацію житлових будинках на первинному або на вторинному ринку.

Серед умов, яких орган соціального захисту населення має дотримуватися при наданні згоди на переказ коштів грошової компенсації із спеціального рахунку заявника на рахунок, зазначений у договорі, умови, яким має відповідати продавець, та вартість житла не передбачені.

У результаті встановлено факти придбання ветеранами війни житла у осіб, пов'язаних із заявниками родинним зв'язком та за ціною, яка у декілька разів перевищувала експертну вартість, визначену незалежними оціночними суб'єктами господарювання.

Так, у м. Бровари гр. Б. за 2,5 місяці до постановки на квартирний облік виписується з однокімнатної квартири матері загальною площею 41,7 кв. м, жилою площею 15,9 кв. м, в якій проживав, та прописується в квартирі знайомого матері. На отримані кошти грошової компенсації в сумі 870,8 тис. грн купує у своєї ж матері квартиру, в якій проживав, а через два місяці – ще одну квартиру, але вже двокімнатну загальною площею 69,2 кв. м та житловою 33 кв. метри.

Аналогічно, у м. Полтава гр. Б. 23.02.2019 за рахунок отриманої грошової компенсації в сумі 877,0 тис. грн придбано у своїх батьків квартиру площею 51,0 кв. м (житловий фонд 1993 року).

У м. Львові 15 заявниками придбано у 2017–2019 роках нерухоме житлове майно, договірна ціна за якими перевищувала оціночну вартість на загальну суму 3263,1 тис. грн, або в середньому на 200 тис. грн по кожному договору.

У м. Дніпро гр. А. за рахунок отриманої грошової компенсації в сумі 1132,1 тис. грн (20,2 тис. грн за 1 кв. м) придбано у свого батька квартиру

загальною площею 55,9 кв. м, житловою площею 30,6 кв. метрів. При цьому згідно з умовами договору експертна оцінка квартири визначена в сумі 618,3 тис. грн, або 11,1 тис. грн за 1 кв. метр, тобто заявником придбано квартиру, вартість якої у два рази вища за експертну оціночну вартість.

У Києво-Святошинському районі гр. П. за рахунок грошової компенсації в сумі 789,9 тис. грн придбано у своєї матері будинок, в якому він проживав до постановки на квартирний облік. Проте оціночна вартість цього житла становить 438,1 тис. грн, тобто будинок придбано гр. П. у майже 2 рази вище (на 351,7 тис. грн дорожче), ніж оцінено експертом.

Таким чином, є ознаки змови між заявниками та особами, пов'язаними родинним зв'язком, з метою отримання матеріальних благ. Таким чином, у діях вказаних осіб вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 190 «Шахрайство» ККУ.

Просимо вважати цей лист повідомленням про вчинені кримінальні правопорушення та забезпечити реагування на зазначену вище інформацію відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України. Про результати розгляду в порядку та строки, передбачені законодавством України, просимо поінформувати Рахункову палату.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан